

Х.М. Мєредов, студент НТУ «ХП», каф. ЕАіО

Т.Ю. Чайка, канд. екон. наук, ст. викл. каф. ЕАіО

ВНУТРІШНІ ФАКТОРИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансово-господарська діяльність підприємства являє собою цілісну систему, елементи якої тісно взаємопов'язані один з одним. Економічний аналіз резервів підвищення фінансової стійкості неможливо успішно провести у разі, якщо з поля зору дослідника випадають кілька або хоча б один значущий фактор впливу. Формування як можна більш повного, вичерпного переліку чинників фінансової стійкості є необхідною умовою успішності проведення аналізу і подальшого вироблення рекомендацій по розглянутій проблемі.

Проблемі систематизації факторів фінансової стійкості підприємства присвячені наукові дослідження багатьох авторів, зокрема, С.С. Грінкевича, В.В. Коваленко, О.В. Крухмаль, Р.Я. Пруц, М.Д. Путилової та ін.

Фінансова стійкість – комплексне поняття, що характеризує здатність підприємства як економічної системи протистояти негативним факторам впливу та зберігати рівновагу своїх активів та пасивів [4]. Фінансова стійкість забезпечує вільне маневрування грошовими коштами підприємства та завдяки ефективному їх використанню сприяє безперервному процесу виробництва і реалізації продукції [1].

Залежно від джерела виникнення фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства, доцільно поділяти на зовнішні (екзогенні) і внутрішні (ендогенні). Екзогенні фактори незалежні від діяльності фірми, а отже, практично не піддаються управлінню з точки зору підприємства. Ендогенні фактори безпосередньо пов'язані з особливостями фінансово-господарської діяльності підприємства, а отже, є керованими [3].

Аналіз літературних джерел дозволяє зробити висновок, що більшість дослідників до основних внутрішніх факторів фінансової стійкості відносять такі: склад і структура продукції (послуг); розмір статутного капіталу; розмір,

структура та динаміка витрат, їх співвідношення з прибутком; стан майна і фінансових ресурсів, включаючи запаси і резерви [2].

Виходячи з логіки формування комплексу заходів, спрямованих на підвищення фінансової стійкості, внутрішні фактори впливу на фінансову стійкість підприємства вважаємо за доцільне класифікувати наступним чином: фактори, пов'язані з фінансовою діяльністю; фактори, пов'язані зі стратегією розвитку; фактори, пов'язані з інвестиційною діяльністю; організаційні чинники.

Подальша деталізація факторів дозволила виділити наступні фактори другого рівня.

Фактори, пов'язані з фінансовою діяльністю:

- негативна динаміка прибутковості та рентабельності;
- нераціональна фінансова стратегія;
- нераціональна структура активів (низька ліквідність);
- негативна динаміка ліквідності власного капіталу;
- перевищення допустимих значень фінансових ризиків;
- відсутність або недостатня страхування ризиків.

Фактори, пов'язані зі стратегією розвитку:

- відсутність або неадекватність стратегії розвитку;
- надмірно вузька або надмірно широка спеціалізація підприємства, недостатня диверсифікація асортименту;

Фактори, пов'язані з інвестиційною діяльністю:

- недостатня ефективність інвестиційного менеджменту;
- недостатня диверсифікація інвестиційного портфеля.

Організаційні фактори:

- неефективний маркетинг;
- низька кваліфікація персоналу;

Таким чином, на фінансову стійкість впливає цілий комплекс різноспрямованих факторів, як екзогенних, так і ендогенних. З метою

підвищення керованості фінансової складової діяльності підприємства, необхідний цілісний облік і аналіз цих факторів. Подальші дослідження можуть бути пов'язані з уточненням підходів до оцінки важливості груп і окремих факторів фінансової стійкості підприємства.

Список використаних джерел: 1. *Гринкевич С.С.* Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень / *С.С. Гринкевич* // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008, Вип. 18.5. – С.110-114; 2. *Коваленко В.В., Крухмаль О.В.* Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи / *В.В. Коваленко, О.В. Крухмаль* // Монографія. Суми: УАБС НБУ, 2007. – 198с.; 3. *Пруц Р.Я.* Визначення факторів фінансової стійкості страхової компанії / *Р.Я. Пруц* // 69-та студентська науково-технічна конференція: секція "Економіка і менеджмент" : збірник тез доповідей / Національний університет "Львівська політехніка". - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. - С. 589-591; 4. *Путилова М.Д.* Факторы финансовой устойчивости предприятия / *М.Д. Путилова* // Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия: Экономика и менеджмент. – Вып. №20 (196), 2010. – С.75-79.

О.І. Линник, канд. екон. наук, доц.

А.А. Флоря, студ. 5 курсу

ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

На сьогоднішній день наявність дебіторської заборгованості та ефективне управління нею мають значний вплив на фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. А у зв'язку з посиленням зовнішньоекономічних зв'язків, виходом українських підприємств на міжнародні ринки, потребою в значних іноземних капіталах, інтеграцією України в європейський економічний простір все більшої актуальності набувають питання організації обліку дебіторської заборгованості відповідно до зарубіжної практики, надання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів.

Згідно з П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебітори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [1].